

BESLUT ENLIGT 58 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR SOM GÄLLER INOM KOMMUNERNA I KYMMENEDALENS SJUKVÅRDSDISTRIKT

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO har 11.3.2020 klassificerat coronavirus-epidemin som en pandemi. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation 16.3.2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av den infektion (covid-19) som det nya coronaviruset orsakade.

Den 17 mars, 8 april, 8 maj, 19 maj, 16 juni, 1 juli, 24 augusti, 22 september, 15 oktober, 22 oktober, 18 november, 30 november, 17 december 2020 och 5 januari 2021 fattade Regionförvaltningsverket i Södra Finland beslut enligt 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar om begränsning av ordnande av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inom Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts område.

Regionförvaltningsverket förbjöd med beslutet 5.1.2021 alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 10 personer inomhus och utomhus inom kommunerna i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt samt bestämde att vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 personer som ordnas inomhus och i avgränsade utomhusområden ska undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisning från den 21 september 2020 följas. Beslutet är i kraft under tiden 11.1–31.1.2021.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med detta beslut. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av denna anledning har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Föreläggande

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus inom kommunerna i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt.

Offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 (tio) personer kan emellertid ordnas inomhus och i avgränsade områden utomhus under förutsättningen att man för att trygga säkerheten i dem följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisning från den 21 september 2020 (bilaga 1).

Föreläggandet är i kraft under perioden 1.2–28.2.2021.

Motivering

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs inom flera kommuners område. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 mom. får beslutet som avses i 1 mom. meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Enligt 1 § 1 mom. 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är en infektion som orsakas av en ny typ av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar det nya coronaviruset (SARS-CoV2) framför allt som droppsmitta när en insjuknad person hostar eller nyser. I närkontakter kan corona också smitta genom beröring, om en insjuknad exempelvis har hostat i handen och därefter rört en annan person. Virusets kan även smitta vid beröring av ytor där det nyligen kommit luftvägssekret från en smittad person. Coronavirusen är dock uppbyggda så att de inte klarar sig en längre tid på ytor. Den globala covid-19-pandemin fortsätter och epidemin har tagit ny fart också i Finland.

Coronavaccinen ger ett effektivt skydd mot sjukdomen covid-19 som orsakas av viruset SARS-CoV2. Finland deltar i Europeiska unionens alla anskaffningar av coronavirusvaccin. Vaccinerna som anskaffas har valts ut utgående från när de sannolikt kommer att vara färdiga och enligt deras förmodade effekt och säkerhet. Tidtabellen för vaccinationerna i Finland påverkas mest av när försäljningstillstånden beviljas och av tillgången på vacciner. Det första vaccinet fick försäljningstillstånd av Europeiska kommissionen 21 december 2020.

Med coronavaccinationerna strävar man i Finland i första hand efter att förhindra den sjukdomsburden som coronaviruset orsakar, dvs. allvarliga sjukdomsfall, dödsfall i förtid och förlorade levnadsår samt att bevara hälso- och sjukvårdens kapacitet. Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för anskaffningen av vaccin. Ministeriet har konstaterat att man kommer att införskaffa coronavaccin till hela befolkningen. Eftersom vi får vaccinerna gradvis erbjuds vaccin först personal inom social- och hälsovården och grupper som riskerar insjukna allvarligt i covid-19. Vaccinationer av hela befolkningen kan enligt nuvarande uppskattning inledas under våren 2021.

Statsrådet har i sitt principbeslut den 3 september 2020 förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). Enligt planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter.

Statsrådets principbeslut 23.10.2020 om rekommendationer i anslutning till genomförandet av handlingsplanen för hybridstrategin (STM/2020/192) innehåller nationella och regionala rekommendationer som stöder de regionala åtgärderna för att förhindra spridning av epidemin och som bidrar till att begränsa epidemin så snabbt som möjligt. I principbeslutet anges det att epidemin med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar bekämpas i första hand genom lokala och regionala

åtgärder. Rekommendationerna i principbeslutet baserar sig på de riktlinjer som regeringen fastställde den 15 oktober, och de tar hänsyn till den epidemiologiska lägesbedömningen.

Social- och hälsovårdsministeriet har 24.11.2020 utfärdat ett styrbrev om anvisningar och rekommendationer för att förhindra spridning av epidemin i Nyland och i andra landskap där det finns risk för samhällsspridning (VN/25925/2020). Ministeriet har bedömt de åtgärder som de regionala myndigheterna har vidtagit i synnerhet i Nyland, men också åtgärderna i accelerations- och samhällsspridningsfasen mer allmänt i hela landet. Motsvarande aktörer i andra landskap där det finns risk för samhällsspridning uppmanas att på ett proaktivt sätt beakta dessa anvisningar och rekommendationer i sin egen verksamhet.

Social- och hälsovårdsministeriet har 18.12.2020 sänt kommunerna, sjukvårdsdistrikten och övriga samkommuner ett brev med titeln Förhindrande av epidemins spridning i landskap som befinner sig i eller närmar sig accelerations- eller samhällsspridningsfasen (VN/28363/2020). I brevet konstateras det bland annat att det fortsättningsvis finns en påtaglig risk att spridningen blir okontrollerad och vården överbelastad. Spridningen av sjukdomen och den risk den utgör mot människors hälsa och grundläggande rättigheter kan förhindras enbart med hjälp av snabba, proaktiva, målmedvetna och omfattande åtgärder. När det regionala läget bedöms måste också de omkringliggande områdenas och det nationella läget beaktas. Restriktionerna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och begränsningsåtgärderna ska lättas efter nogra övervägande så att nya smittokluster inte uppstår.

Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom 29.12.2020 sänt kommunerna, sjukvårdsdistrikten och övriga samkommuner ett brev om uppdatering av handlingsplanen för hybridstrategin (VN/288/2020). I brevet konstateras det att ministeriet i enlighet med Statsrådets principbeslut 22.12.2020 har uppdaterat handlingsplanen för hybridstrategin. I brevet konstateras det att handlingsplanen innehåller en redogörelse för beskrivningar som karaktäriserar tre epidemifaser. Med hjälp av beskrivningarna ska behovet och riktandet av rekommendationer och restriktioner bedömas och beskrivningarna ska användas som stöd för beslutsfattandet på regional och nationell nivå. Vissa detaljer i beskrivningarna av de olika epidemifaserna har preciserats på basis av erfarenheterna hösten 2020.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning 30.11.2020 av behovet av sammankomstbegränsningar utgående från det epidemiologiska läget är det för att skydda människornas hälsa och trygga kapaciteten inom hälso- och sjukvården nödvändigt att i hela Finland vidta ytterligare åtgärder för att minska fysiska kontakter mellan människor. Därigenom strävar man efter att både förhindra att det epidemiologiska läget accelererar över basnivån i allt fler områden och att få incidensen att minska i

områden som redan har övergått till accelerationsfasen eller samhällsspridningsfasen. Institutet för hälsa och välfärd förordar att det i områden som är i samhällsspridningsfasen tillåts att högst tio personer samlas i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inomhus och utomhus och att man vid sammankomster med färre än tio personer följer Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets rekommendationer om säkra avstånd och försiktighetsåtgärder som förebygger smitta. I regioner som befinner sig i accelerationsfasen är motsvarande rekommendation tjugo personer.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapport 21.1.2021 om uppföljningen av hybridstrategin försämrades det nationella epidemiologiska läget snabbt i november 2020. Epidemiläget under hösten har kännetecknats av snabba regionala förändringar som gått i vågor. I oktober och början av november konstaterades det omkring 1200–1600 smittfall varje vecka. Efter medlet av november ökade antalet fall och nådde sin kulmen. I månadsskiftet november-december konstaterades över 3100 fall och veckorna 48–49 över 3000 fall.

Under december sjönk antalet nya fall. Under de senaste fyra veckorna har de hållits på en stabil nivå. Veckorna 52–2 konstaterades det ungefär 1650–1850 fall per vecka. Fortfarande konstateras det många smittfall, och sjukdomen sprids bland befolkningen på alla håll i Finland. Vecka 2 konstaterades knappt hälften av de nya fallen inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS). I slutet av december och början av januari har antalet personer som tagit coronatest sjunkit i hela landet.

I hela landet kunde smittkällan för nya smittor utredas i nästan 60 % av fallen. Nya infektioner konstateras fortfarande mest bland yngre och vuxna i arbetsför ålder. I november ökade de äldre åldersgruppernas andel av infektionerna, men tillsvidare verkar denna oroväckande utveckling ha avstannat.

Många regioner har under slutet av 2020 vidtagit kraftiga åtgärder för att stävja epidemin. Rekommendationerna och restriktionerna har haft effekt, och för tillfället verkar läget stabilt i hela landet. Jul- och nyårshelgerna har inte ökat antalet konstaterade fall i någon betydande omfattning. Med undantag för intensivvården har behovet av sjukhusvård sjunkit. En snabb försämring av det epidemiologiska läget i hela landet är ändå fortfarande möjlig.

I många europeiska länder och i Finlands närområden är incidensen av covid-19 och antalet fall fortfarande mycket höga. De nya virusmutationerna kan påverka det epidemiologiska läget och därför följs läget för närvarande upp extra noggrant. Man försöker förhindra att virusmutationerna sprids till Finland bland annat genom kraftigare bekämpningsåtgärder vid gränserna och genom regionala restriktioner och rekommendationer. Det är ännu viktigare än tidigare att spåra alla smittor och bryta smittkedjorna så att inte heller de mer smittsamma virusmutationerna

kan spridas. Tills vidare har virusmutationer konstaterats i 86 analyserade prover i Finland.

Dessa faktorer skapar osäkerhet och accentuerar betydelsen av en effektiv bekämpning av epidemin under de kommande veckorna och månaderna också i Finland.

Coronaviruset smittar effektivt i synnerhet vid långvariga närkontakter. Var och en kan genom sitt eget agerande bromsa spridningen av coronaviruset. Även om man är frisk är det viktigt att man kraftigt minskar mängden närkontakter och låter testa sig även vid lindriga symtom som passar in på covid-19. Smittspridningen av de nya virusmutationerna från en människa till en annan kan förhindras med samma metoder som i fråga om det redan tidigare förekommande coronaviruset.

Epidemin bekämpas med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar i första hand genom lokala och regionala åtgärder. Man måste reagera snabbt och proaktivt på en försämring av epidemiläget genom att införa effektiva och epidemiologiskt ändamålsenliga tilläggsåtgärder. Genom regionala och tillräckligt heltäckande åtgärder som vidtas i rätt tid samt genom effektiv testning och smittspårning kan man bromsa spridningen av epidemin.

Coronavaccineringen har kommit igång bra i alla specialansvarsområden. THL rapporterar dagligen på sin webbplats om hur vaccinationerna framskrider. Det finns fortfarande på flera håll brister i informationsöverföringen från patientdatasystemen, vilket innebär att det verkliga antalet som har vaccinerats är större än det antal som har uppgetts.

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att så som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för massexponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra.

Sjukvårdsdistrikten inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde har i enlighet med den styrning som getts i social- och hälsovårdsministeriets brev den 10 september 2020 inrättat regionala samarbetsgrupper för covid-19. Samarbetsgrupperna beaktar i sina lägesbedömningar utöver epidemiläget också de totala konsekvenserna av smittbekämpningsåtgärderna, inklusive ekonomiska konsekvenser och konsekvenser som hänför sig till näringslivet. Regionförvaltningsverket deltar i arbetsgrupperna, liksom också företrädare för Institutet för hälsa och välfärd samt närings-, trafik- och miljöcentralerna i respektive region.

Regionförvaltningsverket har av Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts regionala coronasamarbetsgrupp fått en bedömning av sjukvårdsdistriktets covid-19-läge och gruppens synpunkter på vilka regionala begränsningsåtgärder som behövs för att stävja epidemin.

Kymmenedalens regionala coronastyrningsgrupp konstaterade på sitt möte 20.1.2021 att Kymmenedalen fortfarande befinner sig i samhällsspridningsfasen. Incidensen per 100 000 invånare under 14 dygn är 68 inom hela sjukvårdsdistriktet och andelen positiva prov uppgår till 3,4 %. Av smittfallen kan man spåra 82 %. 11 coronapatienter får sjukhusvård.

Regionförvaltningsverkets för närvarande gällande beslut om begränsning av antalet deltagare i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster till tio personer är i kraft inom Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts område till och med den 31 januari 2021. Coronastyrningsgruppen rekommenderar att regionförvaltningsverket förlänger begränsningen i hela distriktet till och med den 28 februari 2021. På grund av den eventuellt mer smittsamma virusmutationen och de nationella anvisningarna kan man inte lätta på begränsningarna i detta skede av epidemin.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin uppgick incidensen per 100 000 invånare över sju dagar i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt veckorna 52, 53, 1 och 2 till 12.1, 34.0, 42.5 och 25.5, medan den procentuella andelen positiva prov av alla testade var 1.8, 5.9, 5.1 och 3.4.

Slutsats

Statsrådet rekommenderar i sitt principbeslut 23.10.2020 att regionala begränsningsåtgärder och rekommendationer som grundar sig på förebyggandet av spridning av smittsamma sjukdomar samt annan informationsstyrning inriktas proaktivt och effektivt på det sätt som lagen förutsätter. De åtgärder som ska vidtas ska sättas i en ändamålsenlig ordning utgående från den regionala epidemiologiska situationen och de praktiska möjligheterna att genomföra åtgärderna. Besluten ska i enlighet med de regionala myndigheternas prövning basera sig på vad som är mest effektivt och proportionerligt utifrån den regionala epidemiologiska lägesbilden, den allmänna och regionala sakkunniginformationen om smittkällorna och smittrisen samt andra tillgängliga uppgifter.

En regionalt, lokalt och tidsmässigt inriktad, men omfattande och ömsesidigt stödjande användning av olika åtgärder skapar som helhet de bästa förutsättningarna för regionerna att bekämpa spridningen av epidemin. Exakta och tillfälliga åtgärder som i betydande grad begränsar verksamheten men är mer begränsade kan vara motiverade i situationer där epidemin snabbt försämras.

De ovan nämnda utgångspunkterna i principbeslutet 23.10.2020 har också lyfts fram i handlingsplanen för hybridstrategin för bromsning av covid-19-epidemin under januari till maj 2021. Handlingsplanen baserar sig på statsrådets principbeslut 22.12.2020 och har publicerats på statsrådets webbplats. Enligt handlingsplanen måste man reagera snabbt och proaktivt på försämringen av epidemiläget genom att införa effektiva

och epidemiologiskt ändamålsenliga åtgärder. Bekämpnings- och begränsningsåtgärderna på regional nivå är av central betydelse för att förhindra smittspridningen och sätta stopp för försämringen av läget. När det regionala läget bedöms måste också de omkringliggande områdenas och det nationella läget beaktas. Restriktionerna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och begränsningsåtgärderna ska lättas efter noga övervägande så att nya smittokluster inte uppstår. I en situation där incidensen har ökat på riksnivå och allt fler regioner har konstaterat att de antingen befinner sig i accelerationsfasen eller till och med i samhällsspridningsfasen, kan Institutet för hälsa och välfärd bedöma att det för att skydda människors hälsa och trygga hälso- och sjukvårdskapaciteten är nödvändigt att ta i bruk fler åtgärder för att minska de fysiska kontakterna mellan människor i hela Finland.

Regionförvaltningsverket konstaterar att epidemin för närvarande är i samhällsspridningsfasen i Kymmenedalen. När man beaktar att det epidemiologiska läget till följd av den nya virusvarianten är osäkert och mycket snabbt kan förvärras i hela landet samt de rekommendationer som Institutet för hälsa och välfärd och sjukvårdsdistriktet gett i egenkap av sakkunniga är det nödvändigt att inom Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt förlänga de för närvarande gällande restriktionerna som regionförvaltningsverket tidigare har beslutat om.

För att förhindra spridningen av den smittsamma sjukdomen anser regionförvaltningsverket att det är nödvändigt att förbjuda alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inom kommunerna i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt. Offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst tio personer kan emellertid ordnas inomhus och i avgränsade områden utomhus under förutsättningen att man för att trygga säkerheten i dem följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisning från den 21 september 2020 (bilaga 1).

Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut gällande Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt baserar sig på den nuvarande helhetsbedömningen av den regionala situationen, där man har bedömt de regionala faktiska konsekvenserna av covid-19 för folkhälsan och beaktat utöver Institutet för hälsa och välfärds sakkunskap även de regionala myndigheternas synpunkter samt social- och hälsovårdsministeriets styrning om behovet av begränsningsåtgärder. Detta beslut har följder för samhället, ekonomin, näringslivet samt mötesfriheten och andra grundläggande fri- och rättigheter. Dessa fri- och rättigheter begränsas dock endast till den del det är nödvändigt med tanke på att det epidemiologiska läget i distriktet är osäkert och snabbt kan försämrats.

Regionförvaltningsverkets beslut enligt 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar kan gälla för högst en månad. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av beslutet att begränsa sammankomsterna.

På basis av det ovan konstaterade är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts område.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58 och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

1 § i statsrådets förordning (69/2020) om ändring av 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017)

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar får detta beslut överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärsanvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs detta beslut omedelbart trots eventuellt överklagande.

YTTERLIGARE INFORMATION

Ytterligare information ges vid behov av regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen tfn 029 501 6000 (växeln).

överdirektör Merja Ekqvist

regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen

BILAGOR

Bilaga 1, Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets 21.9.2020 daterade anvisningar för att förhindra coronavirusmitta vid offentliga tillställningar, vid allmänna sammankomster och vid användningen av offentliga lokaler

Bilaga 2, kommunerna inom Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgIFT

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av detta beslut sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland till och med 28.2.2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna inom Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt

Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt som ombes informera kommunernas läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar om beslutet

Polisinrättningen i Sydöstra Finland

Räddningsverket i Kymmenedalen

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kanslis kommunikationsavdelning

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt